

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem Mgr. Tomášem Blažkem ve věci

žalobce: **S. K.**
zastoupený advokátem JUDr. Denisem Mitrovičem
sídlem Mírové náměstí 274, 517 21 Týniště nad Orlicí

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2018, č. j. OAM-964/ZA-ZA10-ZA17-2017,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2018, č. j. OAM-964/ZA-ZA10-ZA17-2017, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 12 998 Kč, a to do 10 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal u krajského soudu žalobu proti shora označenému rozhodnutí, kterým žalovaný rozhodl, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), se žalobci neuděluje.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

2. Žalobce namítl porušení § 2 odst. 4 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“); žalovaný údajně nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v rozsahu nezbytném k okolnostem případu. Namítl také nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu a tím porušení § 68 odst. 3 správního řádu.
3. Konkrétně žalobce uvedl, že je kurdské národnosti, není členem žádné politické strany, avšak vnitřně sympatizuje s politickou stranou *Halkların Demokratik Partisi* (dále jen „HDP“ – Lidově demokratická strana). Poté, co se účastnil mítinků na podporu této strany, byl slovně napadán a nabádán k tomu, aby od takových aktivit upustil. Z tohoto důvodu se tři měsíce skrýval u svého dědečka, neboť jeho byt byl opakovaně prohledáván policií. Otec a bratři žalobce byli na základě podobných aktivit na podporu Kurdů obviněni a žalobce se obává téhož. Důvodnost jeho obav mělo podpořit předvolání k výslechu na soud, které obdržel. Žalobce dále uvedl, že v oblasti, kde žije jeho rodina, docházelo k bojům mezi *Partiya Karkerên Kurdistanê* (dále jen „PKK“ – Kurdská strana pracujících) a tureckou armádou, v důsledku čehož je v oblasti zhoršená bezpečnostní situace. Vzhledem k tomu žalobce nemohl dokončit studium, neboť se bál docházet do školy. V rámci Turecka se žalobce pokoušel žít v Istanbulu, ani v takto velké aglomeraci se však necítil bezpečně s ohledem na svůj kurdský původ a pociťoval sociální diskriminaci, nemohl mluvit vlastním jazykem a bavit se. Jako podpůrný důvod uvedl obavu z nástupu vojenské služby, neboť nechce sloužit zemi, která utlačuje jeho národ. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že bylo prokázáno, že ve své vlasti vyvíjel činnosti směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za které byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Jako sympatizantovi strany HDP mu bylo bráněno v uplatňování politických práv a svobod. Žalobce dále poukázal na situaci Kurdů v Turecku a v souvislosti s tím uvedl, že má obavy o svůj život v souvislosti s vojensko-politickými ozbrojenými akcemi v kurdských oblastech Turecka.
4. Žalobce navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

5. Žalovaný odmítl důvodnost žalobních námitek a odkázal na obsah napadeného rozhodnutí a správního spisu. Zdůraznil, že povinnost nastoupit vojenskou službu nelze bez dalšího považovat za pronásledování ze strany státní moci; jedná se totiž o povinnost jednotlivce vůči státu, která bez výjimky stíhá jak občany kurdské, tak turecké národnosti. Stejně tak nelze za azylově relevantní pronásledování považovat samotnou skutečnost, že žalobce obdržel předvolání k výslechu před soudem. Žalovaný dále poukázal na fakt, že po přesídlení z východní části Turecka do Istanbulu již žalobce neměl žádné problémy, přičemž v tomto městě žije početná skupina Kurdů, kteří se zde dokázali uplatnit. Z informací o situaci v Turecku v současné době nevyplývá, že by zde v současnosti docházelo k diskriminaci Kurdů ve smyslu zákona o azylu. V této souvislosti žalovaný odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2015, č. j. 3 Azs 7/2015 – 31. Různé ústrky a averze většinové společnosti vůči menšinám jsou dle žalovaného obvyklé i ve vyspělých demokraciích a nelze je považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu bez konkrétního vztahu k individuálnímu

případu. K namítané nepřezkoumatelnosti žalovaný uvedl, že tato skutečnost nemá vliv na zákonnost rozhodnutí, neboť potřebné skutečnosti lze ověřit ze správního spisu.

6. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu pro její nedůvodnost zamítl.

IV. Jednání

7. K projednání věci soud nařídil jednání na 23. 10. 2019. Jednání se konalo za přítomnosti tlumočníka z jazyka kurdského.
8. Podle zástupce žalobce se žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečným způsobem nevypořádal s aktuální bezpečnostní situací v Turecké republice. V současné době zde navíc bezpečnostní situace ještě vygradovala, a to zejména v příhraničních regionech. Kurdská menšina, k níž se žalobce hlásí, je na celém území Turecka pronásledována. Toto pronásledování je umocněno tím, že Turecko v současné době i mimo území svého státu proti Kurdům aktivně bojuje. Lze si tak představit, jaká by byla situace žalobce jako Kurda v turecké armádě. Zástupce žalobce vyjádřil přesvědčení, že kdyby žalovaný již v řízení o udělení mezinárodní ochrany býval dodržel procesní předpisy, zjistil by, že obavy žalobce z návratu do Turecka jsou odůvodněné.
9. Pověřená pracovnice žalovaného především odkázala na písemné vyjádření k žalobě a na napadené správní rozhodnutí. K nyní nastalé politické situaci v Turecku uvedla, že se jedná primárně o snahu prezidenta Erdoğana najít umístění pro tisíce syrských uprchlíků, což vygradovalo situaci v příhraničních oblastech Turecka. Se situací žalobce to nemá nic společného. Dále zdůraznila, že nástup vojenské služby není azylově relevantním důvodem, jde o státem uloženou občanskou povinnost, která není stanovena diskriminačně, ale stíhá všechny občany bez rozdílu původu. Žalobce neprokázal dostatečně intenzitu individuálního pronásledování z národnostního hlediska nebo příslušnosti ke kurdské menšině. Ve vztahu k § 14 zákona azylu žalobce sám v průběhu řízení prokázal, že je zde možnost vnitřního přesídlení; žalobce nesplňuje důvody pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejich forem.

V. Posouzení věci krajským soudem

10. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Při posuzování věci měl ovšem na zřeteli také čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Dané ustanovení procedurální směrnice zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 uvedeného ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje *„úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU“*. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.

11. Žaloba je důvodná.

12. Ze správního spisu krajský soud konstatuje, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 21. 11. 2017. V rámci poskytnutí údajů k žádosti a dále během pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu žalobce uvedl, že je kurdské národnosti, islámského náboženského přesvědčení; sympatizuje se stranou HDP (Lidová demokratická strana), není však jejím členem. Je svobodný, bezdětný. Pochází z města Derik (region Mardin), poslední tři měsíce před odchodem z vlasti se zdržoval v Istanbulu, kam utekl z místa bydliště, aby si vydělal peníze na cestu do Evropy. Kolem 17. – 18. 11. 2017 opustil Turecko v nákladním prostoru kamionu. Jako důvod žádosti o azyl uvedl, že má obavu z politické situace v Turecku v souvislosti s utlačováním Kurdů. V regionu Mardin, odkud pochází, není dobrá bezpečnostní situace. Otec i bratr žalobce byli vyšetřováni v souvislosti s účastí na protestních akcích proti utlačování Kurdů a obviněni z protistátních aktivit; žalobce sám dostal také předvolání k soudu a obává se uvěznění. Současně se obává nástupu vojenské služby – měl být odveden v listopadu r. 2017. Vojenskou službu nechce nastoupit proto, že ji nechce vykonávat pro zemi, která utlačuje jeho etnikum. Jako sympatizant politické strany HDP se účastnil agitačních akcí, v rámci nichž rozvěšoval letáky a jinak pomáhal. V těchto aktivitách byl omezován a slovně napadán policií. Dále uvedl, že dům jeho rodiny v Mardinu byl zničen v rámci bojů v roce 2016, kdy došlo ke střetu stoupenců Turecka a stoupenců organizace PKK. Po seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí žalobce ve lhůtě, o jejíž poskytnutí požádal, poskytl žalovanému fotografie zničeného domu, přičemž údajně se má jednat o dům rodiny žalobce. Po seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí doplnil žalobce informaci o incidentu, kdy jej dva policisté zastavili, vyptávali se jej a následně jej jeden udeřil obuškem do hlavy; tento incident se stal v době pokusu o převrat v Turecku (*tj. v roce 2016 – pozn. soudu*).

13. Mezinárodní ochranu lze poskytnout buď ve formě azylu, nebo doplňkové ochrany. Důvody pro poskytnutí první ze zmíněných forem mezinárodní ochrany jsou stanoveny především v § 12 zákona o azylu, podle něž se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo

b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

14. Žalobce předně namítl, že ve své vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou byl pronásledován. K obdobnému tvrzení uplatněnému ve správním řízení žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že za hlavní důvod neochoty žalobce navrátit se do Turecka považuje povinnost nastoupit základní vojenskou službu a etnické napětí v zemi jeho původu. Pokud žalobce při pohovoru zmiňoval sympatie k politické straně HDP a její podporu, činil tak pouze vágně, byť byl vybídnut, aby uvedl konkrétní skutečnosti. Následně sám zdůraznil, že v jeho případě jde hlavně o povinnost nastoupit základní vojenskou službu a o „*kurdský problém*“. Za pronásledování žalovaný nepovažoval ani předvolání žalobce k soudu k podání vysvětlení, které mělo souviset se soudním řízením vedeným s jeho bratrem a otcem.

Jestliže žalobce namísto dostavení se k soudu utekl do Istanbulu a následně do Evropy, šlo dle žalovaného o jednání nepřiléhavé situaci.

15. Krajský soud se s tímto hodnocením ztotožnil. Žalobce při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že toliko sympatizoval se stranou HDP a že se účastnil agitačních akcí, kde „*jako mladí rozvěšovali letáky a jinak pomáhali*“. Přitom byl slovně napadán policií, „*utlačován a omezován v těchto aktivitách*“. Zároveň u něj policie udělala dvakrát razii v bytě a slovně jej upozorňovala, aby upustil od těchto aktivit. Sám ovšem akcentoval jako hlavní důvod („*80% důvod*“) své žádosti o udělení mezinárodní ochrany obavy z vojenské služby (viz str. 2 protokolu). Krajský soud souhlasí s žalovaným, že uvedené skutečnosti nelze posoudit jako pronásledování za uplatňování politických práv § 12 písm. a) zákona o azylu. Předmětná žalobní námitka je tedy nedůvodná.
16. Žalovaný se dále zabýval obavou žalobce z nástupu vojenské služby a obecně možnými potížemi plynoucími z jeho příslušnosti ke kurdskému etniku. Na str. 4-6 napadeného rozhodnutí tak učil ve vztahu k možnému udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, na str. 8-9 ve vztahu k otázce, zda jsou u žalobce splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona. Konstatoval přitom, že branná povinnost je legitimní občanskou povinností a že snaha vyhnout se nástupu do armády k výkonu povinné základní vojenské služby (stejně jako povolání k boji) nemůže být sama o sobě důvodem k udělení azylu, či doplňkové ochrany. Vojenskou službu v Turecku vykonává veškeré bojeschopné obyvatelstvo, bez ohledu na rasu, národnost, či náboženské vyznání, v jejím výkonu tak nelze spatřovat pronásledování nebo vážnou újmu. Dále žalovaný popsal postavení kurdské menšiny v Turecku. Připustil, že turecké státní složky hledí na Kurdy zejména bezpečnostním prizmatem. Zdůraznil ovšem, že právně není Kurdům bráněno ve společenské integraci a individuální seberealizaci, což potvrzuje jejich pronikání mezi politické, podnikatelské a společenské elity tureckého státu. Pokud se Kurd dostane do konfliktu kvůli jeho etnicitě, má možnost se tomuto konfliktu vyhnout přestěhováním se do jiné části země. Tlak na kurdskou menšinu tedy dle žalovaného není v Turecku vystupňován do té podoby, že by bylo možné bez dalšího hovořit o pronásledování či vážné újmě hrožící příslušníkům daného etnika. Vždy záleží na individuálním posouzení jednotlivých případů. V případě žalobce pak žalovaný nespatořoval prvky pronásledování pro etnickou příslušnost, respektive existenci reálného nebezpečí vážné újmy. Žalobce například uvedl, že jej udeřil policista, když šel jako malíř pokojů do práce. Takové situace však má řešit v rámci možností, které mu nabízí turecký stát.
17. Krajský soud po prostudování zpráv o zemi původu shromážděných ve správním řízení konstatuje, že souhlasí s uvedeným závěrem žalovaného o postavení kurdské menšiny v Turecku. Neshledal tedy, že by samotná příslušnost ke kurdské menšině představovala u žadatelů o mezinárodní ochranu pocházejících z Turecka důvod k udělení azylu či doplňkové ochrany. Jako nedostatečně posouzenou ze strany žalovaného však krajský soud shledal žalobcem uváděnou obavu z nástupu vojenské služby.
18. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že požadavek státu na výkon vojenské povinnosti nelze sám o sobě považovat za pronásledování. Jedná se o legitimní požadavek státu na jeho občany směřující k obraně státu v případě ohrožení a občané jsou zásadně povinni mu vyhovět. Samotné odmítání vojenské služby tedy nezakládá odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve

válečném konfliktu. Ve specifických případech ale takové obavy založit může, a to například tehdy, pokud je odmítnutí vojenské služby odůvodněno reálně projeveným politickým nebo náboženským přesvědčením (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, a ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44). Nejvyšší správní soud uznal existenci práva na azyl také ve věci týkající se odvedenců do alžírské armády. V tomto případě dovodil, že branci mohou být na základě konkrétních skutkových okolností považováni za specifickou sociální skupinu, jejíž příslušníci mohou mít odůvodněný strach z pronásledování (viz rozsudek ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 – 83).

19. Zároveň je nutno připomenout, že podle čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), může být za pronásledování považováno rovněž jednání spočívající v trestním stíhání nebo trestu za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 (kvalifikační směrnice). Do těchto doložek vyloučení patří mimo jiné páčání válečných zločinů, zločinů proti lidskosti nebo činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1a 2 Charty OSN [viz také rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) ze dne 26. 2. 2015, C-472/13, *Shepherd proti Německu*].
20. Krajský soud je toho názoru, že v daném případě nelze žalobcem uváděnou obavu z nástupu vojenské služby *a priori* odmítnout tak, jak to učinil žalovaný. Tedy obecným tvrzením, že povinnost vojenské služby je zásadně legitimním požadavkem každého státu, pokud stíhá nediskriminačním způsobem všechny občany bez rozdílu národnosti, sociálního původu atd.
21. Žalobce je totiž příslušníkem kurdského etnika, přičemž vztahy mezi Tureckem a Kurdy jsou dlouhodobě přinejmenším napjaté. Jedná se o obecně známé skutečnosti, mnohé ostatně vyplývají i z podkladů shromážděných žalovaným (viz zejména informace žalovaného nadepsaná „Kurdové“ ze dne 27. 9. 2017). Turecká vláda donedávna odmítala vůbec uznat existenci kurdského etnika, ještě v 80. letech minulého století označovala Kurdy za „horské Turky“. V 80. a 90. letech minulého století dokonce probíhal v jihovýchodním Turecku ozbrojený konflikt mezi tureckými bezpečnostními složkami a různými skupinami (reprezentovanými především PKK) požadujícími buď větší autonomii, případně rovnou nezávislost pro turecké regiony obývané převážně kurdským obyvatelstvem. Během tohoto konfliktu zahynuly řádově desetitisíce lidí, v mnoha případech se jednalo o civilisty.
22. Poté, co se v Turecku v roce 2002 dostala k moci Islámská Strana spravedlnosti a rozvoje (AKP), sice došlo ke zlepšení vztahů mezi Kurdy a tureckým státem. Od roku 2015 však na jihovýchodě Turecka po zhroucení mírových rozhovorů s PKK opět probíhá vojenská operace. Vztah tureckého státu ke Kurdům se zhoršil také v souvislosti s událostmi okolo neúspěšného pokusu o puč, který se v Turecku uskutečnil v roce 2016. Hnutí Fetullaha Gülena, kurdské politické skupiny, jakož i prokurdská a jiná opozice byly označeny za hrozbu pro národní bezpečnost. Osoby, které vyjádřily nesouhlas s přístupem ke kurdské otázce, byly umlčovány. Vláda použila v roce 2016 antiteroristické zákony

mimo jiné k zákazu některých kurdských organizací kvůli podpoře terorismu. V období od července 2016 došlo k zákazu většiny prokurdských nebo kurdských médií. Rozšířené pravomoci vlády, které získala v souvislosti s vyhlášením výjimečného stavu, byly využívány k zadržování osob spojených s prokurdskými organizacemi, jakož i k zabavování majetku těchto osob. Dle různých zdrojů citovaných ve výše uvedené informaci žalovaného existuje nyní v Turecku velmi silný protikurdský sentiment. Tureckou vojenskou operaci probíhající na jihovýchodě země pak provázejí „*vážná nařčení z porušování lidských práv a neúměrného užití síly bezpečnostními složkami*“ (Evropská komise, Zpráva pro rok 2016 – Turecko, citace převzata z informace žalovaného „Kurdivé“ ze dne 27. 9. 2017). Ačkoliv jsou útoky turecké armády namířeny primárně proti PKK, dle zpráv citovaných v informaci irského Dokumentačního centra pro uprchlíky nadepsaného „Turecko – zacházení s kurdskými civilisty“, z 24. 1. 2018, jsou do bojů zatahováni i kurdští civilisté v Turecku. Dochází tak k případům jejich svévolného zatýkání, nuceného vystěhování, mučení, sumárních poprav atd.

23. Dále je třeba zmínit, že konflikt Turecka s PKK se promítá i do konfliktu probíhajícího v Sýrii. Ačkoliv byli syrští Kurdové klíčovými partnery mezinárodní koalice proti Islámskému státu, Turecko považuje tamní oddíly *Yekîneyên Parastina Gel* (dále jen „YPG“ – Lidové obranné jednotky) za odnož PKK a v srpnu 2016 zahájilo operaci v severní Sýrii, při níž cílilo (kromě jiného) právě na tyto jednotky (viz informaci žalovaného „Kurdivé“ ze dne 27. 9. 2017). Jak je obecně známo, v nedávné době navíc došlo k výrazné eskalaci daného konfliktu – na začátku října 2019 zahájila turecká armáda novou ofenzívu v severní Sýrii namířenou proti syrským Kurdům. Jedná se o novou situaci, která se nadále vyvíjí, a tak je nyní předčasné ji definitivně hodnotit. Krajský soud ji ale nemůže (s ohledem na požadavky plynoucí z výše citovaného čl. 46 procedurální směrnice) zcela pominout. Nemůže také přehlížet, že média a různé lidskoprávní organizace zveřejňují četná podezření na závažná porušení základních lidských práv, kterých se má v rámci této ofenzívy dopouštět turecká armáda (případě další Tureckem podporované ozbrojené skupiny) na místním kurdsém obyvatelstvu. Za všechny lze odkázat např. na článek Amnesty International z 21. 10. 2019 „Sýrie: Důkazy o válečných zločinech a humanitární katastrofa“ (dostupný na www.amnesty.cz/news/4669/syrie-dukazy-o-valecnych-zlocinech-a-humanitarni-katastrofa).
24. Ve světle výše uvedených skutečností nelze vyloučit, že by v případě žalobce mohlo být odmítnutí výkonu vojenské služby v turecké armádě považováno za legitimní, a to s ohledem na její současné působení ať už v jihovýchodním Turecku, anebo v severní Sýrii. Hrozba postihu za takové odmítnutí by tak mohla založit odůvodněnou obavu z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu.
25. Krajský soud si je zároveň vědom skutečnosti, že v minulosti se již správní soudy zabývaly případy Kurdů odmítajících výkon vojenské služby v turecké armádě. Například ve výše zmiňovaném rozsudku č. j. 2 Azs 17/2012 – 44 Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, podle něž samotný fakt, že i Kurdové podléhají v Turecku branné povinnosti, a pokud se jí vyhýbají, jsou za to stíháni a trestáni stejně jako jiní občané Turecké republiky, nezakládá odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Podle Nejvyššího správního soudu „*obecně sice nelze vyloučit, že by branci mohli být ve smyslu výše citovaného rozsudku č. j. 5 Azs 18/2008 - 83 pokládáni za určitou sociální skupinu, přičemž její určitost by mohlo zakládat i to, že by šlo o brance hlásící*

se v daném státě k národnostní menšině. Z informací shromážděných žalovaným v nyní přezkoumávaném řízení a z jejich obecné kritiky předkládané stěžovatelem v kasační stížnosti však vyplývá, že branci hlásící se v Turecku ke kurdské národnosti takovou určitou sociální skupinou nejsou, neboť pravděpodobnost jejich nasazení do operací v jihovýchodním Turecku proti jejich vůli je nepatrná a z ničeho není zjevné, že by tyto operace zahrnovaly jednání či zločiny ve smyslu čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice, jak předpokládá její čl. 9 odst. 2 písm. e).“

26. Nyní posuzovaná věc se ale od uvedeného případu liší ve dvou významných aspektech. Předně, oproti stavu v době, kterou v citovaném případě posuzoval Nejvyšší správní soud, existují nyní indicie svědčící o tom, že vojenské operace prováděné tureckou armádou v nedávné době by mohly zahrnovat zločiny nebo jednání ve smyslu čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice. Žalovaný se však těmito indiciemi nijak blíže nezabýval, nijak je nehodnotil, dále je neprověřoval atd. Žalovaný se z pochopitelných důvodů nemohl ve správním řízení zabývat skutečnostmi, které nastaly až po jeho skončení. Nicméně informace o přinejmenším problematickém jednání turecké armády vyplývají již z žalovaným shromážděných zpráv o zemi původu pojednávajících o událostech, které předcházely vydání žalobou napadeného rozhodnutí (viz výše).
27. Žalovaný v nynější věci dále rezignoval na opatření podkladů, které by osvědčovaly, jaká je situace a postavení Kurdů v turecké armádě – žalovaný si opatřil toliko podklady svědčící pro závěr, že povinnost občanů Turecka účastnit se základní vojenské služby stíhá veškeré bojeschopné obyvatelstvo po dosažení potřebné věkové hranice a odpadnutí případných dalších překážek (např. studium na vysoké škole). Shromážděné podklady tak neumožňují žádnou úvahu například o tom, nakolik pravděpodobné je v současnosti nasazení branců hlásících v Turecku ke kurdské národnosti do operací v jihovýchodním Turecku, případně v severní Sýrii. V této souvislosti navíc krajský soud upozorňuje, že podle rozsudku Soudního dvora ve věci *Shepherd proti Německu* je třeba čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice třeba vykládat v tom smyslu, že se týká situace, kdy by „spáchání válečných zločinů v daném konfliktu předpokládala samotná vykonávaná vojenská služba, včetně situací, kdy by se žadatel o přiznání postavení uprchlíka účastnil spáchání takových zločinů jen nepřímou, jelikož by při plnění svých úkolů s rozumnou mírou pravděpodobnosti poskytl nezbytnou podporu pro přípravu nebo uskutečnění těchto zločinů.“
28. Krajský soud shrnuje, že žalovaný nedostatečně posoudil žalobcem uváděnou obavu z nástupu vojenské služby. Náprava tohoto pochybení žalovaného, včetně posouzení nových relevantních skutečností, které nastaly po vydání napadeného rozhodnutí, by ale znamenala nutnost rozsáhlého opatrování dalších podkladů a jejich posouzení a vyhodnocení. Krajský soud by tak do značné míry nahrazoval činnost žalovaného, což není jeho úkol. Žalovaný současně jako specializovaný ústřední orgán státní správy disponuje – na rozdíl od krajského soudu – administrativním aparátem potřebným k získání těchto podkladů. Proto krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
29. V novém řízení žalovaný opatří podklady k situaci a postavení příslušníků kurdské menšiny v turecké armádě. Bude se zabývat i tím, zda se turecká armáda při svých operacích v jihovýchodním Turecku a v severní Sýrii dopouští jednání či zločinů ve smyslu čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice. V kontextu zjištění, která z opatřených podkladů učiní, pak znovu posoudí, nakolik je žalobcova obava z nástupu vojenské

služby, resp. jeho odmítání nástupu vojenské služby opodstatněné a zda mu nezakládá nárok na udělení mezinárodní ochrany.

VI. Závěr a náklady řízení

30. Krajský soud z výše uvedených důvodů zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).

31. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci plný úspěch, proto mu soud přiznal náhradu následujících nákladů řízení:

- náklady právní služby poskytnuté zástupcem žalobce za 3 úkony po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, účast na jednání 23. 10. 2019) a paušální náhradu hotových výdajů po 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) a § 13 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], tj. 10 200 Kč;

- jízdné zástupce žalobce z místa jeho sídla k soudu a zpět (cesta osobním vozidlem BMW 560 L, registrační značky 6H12007, průměrná spotřeba 0,099 l/km, palivo BA98, cena paliva účtována podle vyhl. č. 333/2018 Sb. v sazbě 37,10 Kč/l, náhrada za opotřebení účtovaná podle téže vyhlášky v sazbě 4,10 Kč/km, účtovaná vzdálenost 44 km) celkem ve výši 342 Kč;

- náhrada zástupce žalobce za promeškaný čas v rozsahu dvou započatých půlhodin ve výši 200 Kč (§ 14 odst. 1 a 3 advokátního tarifu).

Zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, proto soud žalobci přiznal i náhradu této daně ve výši 2 256 Kč.

Žalovaný je tedy povinen zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 12 998 Kč, a to do deseti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 30. října 2019

Mgr. Tomáš Blažek v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. S.